

NACIONĀLĀ ELEKTRONISKO PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PADOME

2017

D A R B Ī B A S P Ā R S K A T S

Saturs

2	NEPLP darbība skaitļos	16	Īsumā par būtiskākajiem notikumiem un lēmumiem	28	Top jauna nozares stratēģija
3	Padomes funkcijas, misija, darbības virzieni	23	Sabiedriskā konsultatīvā padome jaunā sastāvā	30	Finansējuma piešķiršana un kontrole sabiedriskajiem medijiem
<u>NEPL padomes locekļi par 2017. gadu</u>					
4	Dace Ķezbere	24	Jauna NEPLP iniciatīva – diskusijas par mediju tirgu	32	NEPLP sekretariāta darbinieku kontakti
8	Ivars Āboliņš				
10	Ieva Beitika				
12	Gunta Līdaka				
14	Patriks Grīva				

Statistika

par NEPLP darbību
2017. gadā

15

Izsniegtās apraides
atļaujas

2

Izsniegtās retranslācijas
atļaujas

Analizēto raidstundu skaits

6665

televīzijas programmās

4858

radio programmās

3

Izsludināto konkursu
skaits par brīvajām radio
frekvencēm

1

Izsludināto konkursu skaits par
paplašināšanos uz brīvajām
radio frekvencēm

1

Izsludināto
konkursu skaits
par novadu ziņu
sagatavošanu

Piemēroto administratīvo
sodu skaits par konstatētajiem
pārkāpumiem

15 naudas sodi,
7 aizrādījumi,
5 lietvedības izbeigtas

2017. gadā Latvijā bija reģistrētas
(izsniegtas apraides atļaujas) un darbojās:

TV

2	sabiedriskās televīzijas programmas
5	vietējās televīzijas programmas
22	reģionālās televīzijas programmas
5	nacionālās televīzijas programmas
24	pārrobežu televīzijas programmas

RADIO

6	sabiedriskā radio programmas
33	vietējās radio programmas
9	reģionālās radio programmas
7	nacionālās radio programmas
1	pārrobežu radio programma

Padomes funkcijas, misija, darbības virzieni

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) ir neatkarīga piln-tiesīga autonoma institūcija, kas atbilstoši savai kompetencei pārstāv sabied-rības intereses elektronisko plašsaziņas līdzekļu (EPL) jomā, uzrauga, lai to darbībā tiktu ievērota Latvijas Republikas Satversme, Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums un citi normatīvie akti. Padome ir atvasināta publiska persona. ES direktīvas 2013/10/ES izpratnē NEPLP ir neatkarīgs regulators.

NEPLP rūpējas par nacionālajām interesēm atbilstošu programmu politiku, veic nozares regulatora funkcijas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam pilnvarojumam, īsteno uzraudzības iestādes funkcijas Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma izpratnē, pilda sabiedrisko raidorganizāciju – Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio – valsts kapitāla daļu turētāja un dalībnieku sapul-ces funkcijas un nodrošina sabiedriskā pasūtījuma izstrādi sabiedriskajiem un komerciālajiem medijiem.

NEPLP misija ir attīstīt, atbalstīt un uzraudzīt elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozari Latvijā, nodrošinot EPL, pakalpojumu un viedokļu daudzveidību atbil-stoši sabiedrības dažādo grupu interesēm un vajadzībām, veicināt konkuren-ci tirgū, sabiedriski nozīmīga, kvalitatīva satura veidošanu, saglabāšanu un pieejamību.

NEPLP vērtības

- **Neatkarība** – darbojamies kā neatkarīgs regulators, kas pakļauts likumam un tiesībām.
- **Profesionalitāte** – darba pienākumu izpildi balstām zināšanās, pieredzē, pierādījumos un pētījumos.
- **Atbildīgums** – par Latvijas informatīvās telpas ilgtspēju, pārvaldību un resursiem.
- **Atvērtība** – esam atvērti sadarbībai un idejām, sadarbojamies ar nozari, sabiedrību, institūcijām, starptautiskām organizācijām un ekspertiem, esam atvērti radošām inovācijām un ierosmēm.
- **Taisnīgums** – esam taisnīgi normatīvo aktu piemērošanā, procedūrās, lēmumos un saskarsmē.

Sēšanas laiks

Dace Kezbera, NEPL padomes priekšsēdētāja

2017. gads Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei (NEPLP) aizsākās ar nozīmīgām pārmaiņām – februārī mainījās četri no pieciem padomes locekļiem, un man kā vienīgajam cilvēkam no iepriekšējās padomes sastāva (Saeima mani šajā amatā iecēla vēlāk), bija jāuzņemas atbildība par NEPLP darbības nepārtrauktību pārejas periodā. Turklāt jaunus profesionālos izaicinājumus bija nolēmuši uzņemties vairāki NEPLP sekretariāta darbinieki, un kādu brīdi mēs palikām bez pieredzējušiem kolēģiem abos padomes darbības līmeņos – birojā un pašā padomē. Tas bija pamatīgs izaicinājums gan man, gan tiem padomes sekretariāta darbiniekiem, kuri turpināja darbu divkārtas slodzes apstākļos.

Par laimi, jaunie padomes locekļi bija ļoti ieinteresēti pēc iespējas ātrāk sākt darbu ar pilnu jaudu un dažu mēnešu laikā spēja pilnībā apgūt katrs savu atbildības jomu (esam vienojušies par atbildības jomām katram padomes loceklim). Šis pārmaiņu laiks mums ļāva izveidot efektīvāku NEPLP sekretariāta modeli, kas no pagājušā gada ir sadalīts divos nozīmīgos darbības virzienos ar attiecīgu departamentu katrā no tiem: viens virziens ir NEPLP stratēģiskā attīstība un uzraudzība; otrs – komunikācija un administratīvā vadība. Esmu gandarīta, ka katru no šiem virzieniem uzņemas vadīt ļoti spēcīgi savas jomas profesionāļi – Uldis Lielpēters un Kalvis Gavars. Turklāt šodienas NEPLP lielākā atšķirība ir saliedētais un draudzīgais kolektīvs, kur katrs labi pārzina savu atbildības lauku un ir atvērts palīdzības sniegšanai kolēģiem. Tagadējo NEPLP labi raksturo padomes locekļu un sekretariāta darbinieku kopbilde – mēs nedalām sevi izpildītājos un uzraugos, bet visi kopā strādājam

mediju nozares attīstības vārdā.

Atceros, pārņemot NEPLP vadību, viens no maniem mērķiem bija stiprināt tās reputāciju. Pārāk ilgi NEPLP vārds bija plosīts gan medijos, gan Saeimā un Ministru kabinetā. Domāju, enerģiskais jaunās padomes darbības sākums ļāva mums nostabilizēt tās reputāciju, un, lai arī vēlāk tā cieta strīdos ar atsevišķiem mūsu atbildībā esošajiem medijiem, kopumā gada laikā ir izdevies sasniegt jaunu kvalitāti NEPLP attiecībā ar mediju nozari un lēmumu pieņēmējiem. Reputācijas stiprināšanu aizvien vēl uzskatu par būtisku uzdevumu, jo NEPLP spēja pārstāvēt mediju nozares intereses (piemēram, cīnīties par finansējumu, sekot jaunām regulām un nepārdomātām izmaiņām likumos, kas skar medijus) ir tieši atkarīga no tā, cik pārliecinoša un uzticama būs NEPLP balss.

Viens no NEPLP lielākajiem gada pārbaudījumiem bija sarežģījumi Latvijas Radio (LR), kas no NEPLP atbildības skatpunkta ir ne vien nozīmīgs medijs (starp citu, uzrunātās auditorijas ziņā lielākais medijs Latvijā) ar ļoti nozīmīgu sociālu un izglītojošu misiju, bet arī uzņēmums, kura kapitāla daļas tur NEPLP. Jautājumos, kas skar LR veidoto saturu, kopumā lielu problēmu nav bijis, taču ar biznesa vadības dimensiju LR netika galā jau sen. Atceros garās diskusijas, ko attiecībā uz LR pārvaldību apspriedām vēl iepriekšējās padomes laikā, diemžēl lēmumi netika pieņemti. Pavasarī bija skaidrs – ja nerīkosimies radikāli, tas nodarīs kaitējumu pašam LR, jo iepriekšējie LR valdes locekļi savā starpā pat nesarunājās, līdz ar to kavējās daudzu būtisku procesu ieviešana, tas apdraudēja normālu sabiedriskā pasūtījuma izpildi un finansējuma piešķiršanu. Iepazīstoties ar situāciju LR un veicot pārrunas ar vadību un kolektīvu, padome vienbalsīgi nolēma, ka divi no trim LR valdes locekļiem

jāatbrīvo no pienākumu pildīšanas. Vēlāk sapratām, ka arī trešajam valdes loceklim pienākumu nasta ir par smagu, tāpēc pagājušā gada laikā tika nomainīta visa LR vadības komanda. Daudzi no mūsu lēmumiem tika pārprasti, dažādi interpretēti, plaši skandēti medijos, tāpēc NEPLP kā neatkarīga mediju uzrauga reputācija tika pamatīgi iedragāta. Tā bija laba skola arī padomei, jo lika rūpīgāk pārdomāt savu lēmumu skaidrošanu kolektīvam un sabiedrībai. Tomēr uzskatu, ka visi soļi, ko spērām, bijuši pamatoti un ilgtermiņā nāks LR par labu.

Kā vienu no būtiskākajiem NEPLP sasniegumiem ar paliekošām sekām ilgtermiņā gribu izcelt papildu finansējuma piešķiršanu abiem sabiedriskajiem medijiem. Tās bija sarežģītas diskusijas ar Saeimas deputātiem, valdību un Finanšu ministriju, kurās kopā ar Kultūras ministriju mums izdevās pārliecināt budžeta veidotājus par 2,6 miljonu eiro iekļaušanu LR un Latvijas Televīzijas bāzes budžetos, kā arī saņemt papildu finansējumu darbinieku atalgojumam. Jauno politikas iniciatīvu ietvaros iepriekšējos gados tika piešķirtas mērķdotācijas, piemēram, LR5 – *Pieci.lv* darbībai, LTV analītisko, bērnu raidījumu veidošanai, komercmedijiem novadu ziņu izveidei, taču dotācijas iekļaušana bāzes budžetā nozīmē, ka mediji ar šo naudu var rēķināties ilgtermiņā. Starp citu, arī plaši kritizētais NEPLP lēmums par LR5 kā platformu Latvijā radītas mūzikas atskaņošanai un popularizēšanai jauniešu auditorijās ir jāskata kontekstā ar bāzes finansējuma piešķiršanu sabiedriskā pasūtījuma realizācijai.

Ļoti vērtīga iniciatīva, kas aktualizē problēmas mediju nozarē un veido atgriezenisko saikni, ir NEPLP publiskās diskusijas. 2017. gadā notika trīs diskusijas: par pašvaldību vēlēšanu atspoguļojumu, par reklāmas un produktu izvietojumu

Reputācijas stiprināšanu aizvien vēl uzskatu par būtisku uzdevumu, jo NEPLP spēja pārstāvēt mediju nozares intereses (piemēram, cīnīties par finansējumu, sekot jaunām regulām un nepārdomātām izmaiņām likumos, kas skar medijus) ir tieši atkarīga no tā, cik pārliecinoša un uzticama būs NEPLP balss.

Kā vienu no būtiskākajiem NEPLP sasniegumiem ar paliekošām sekām ilgtermiņā gribu izcelt papildu finansējuma piešķiršanu abiem sabiedriskajiem medijiem.

Ceru, ka apstākļi būs gana labvēlīgi un mūsu iniciatīvas nesīs augļus visai Latvijas sabiedrībai, radot daudzveidīgāku, kvalitatīvāku, nacionālajām interesēm atbilstošāku saturu elektroniskajos medijos un attīstību veicinošus, godīgus un visiem saprotamus spēles noteikumus mediju nozarē.

elektroniskajos medijos un par žurnālistikas kvalitāti bērnu un jauniešu raidījumos. Uzskatu, ka šis ir vērtīgs un attīstāms formāts, kas abām pusēm – medijiem un to uzraugam – ļauj sarunāties konstruktīvi, analītiski, bez aizvainojumiem un, pats galvenais, identificēt problēmas, un domāt par labākiem risinājumiem nākotnes darbos.

Viens no padomes lielajiem uzdevumiem ir jaunas elektronisko mediju nozares stratēģijas pieņemšana. Darbu pie šā dokumenta NEPLP veica faktiski visa pagājušā gada laikā, tostarp konsultējoties ar nozari, un stratēģija 2018. gada sākumā ir sagatavota. Bijām cerējuši, ka varēsīm ņemt vērā arī jauno Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas redakciju, taču tās pieņemšana ir aizkavējusies. Pērn Saeimā sākās debātes par jauno Sabiedris-

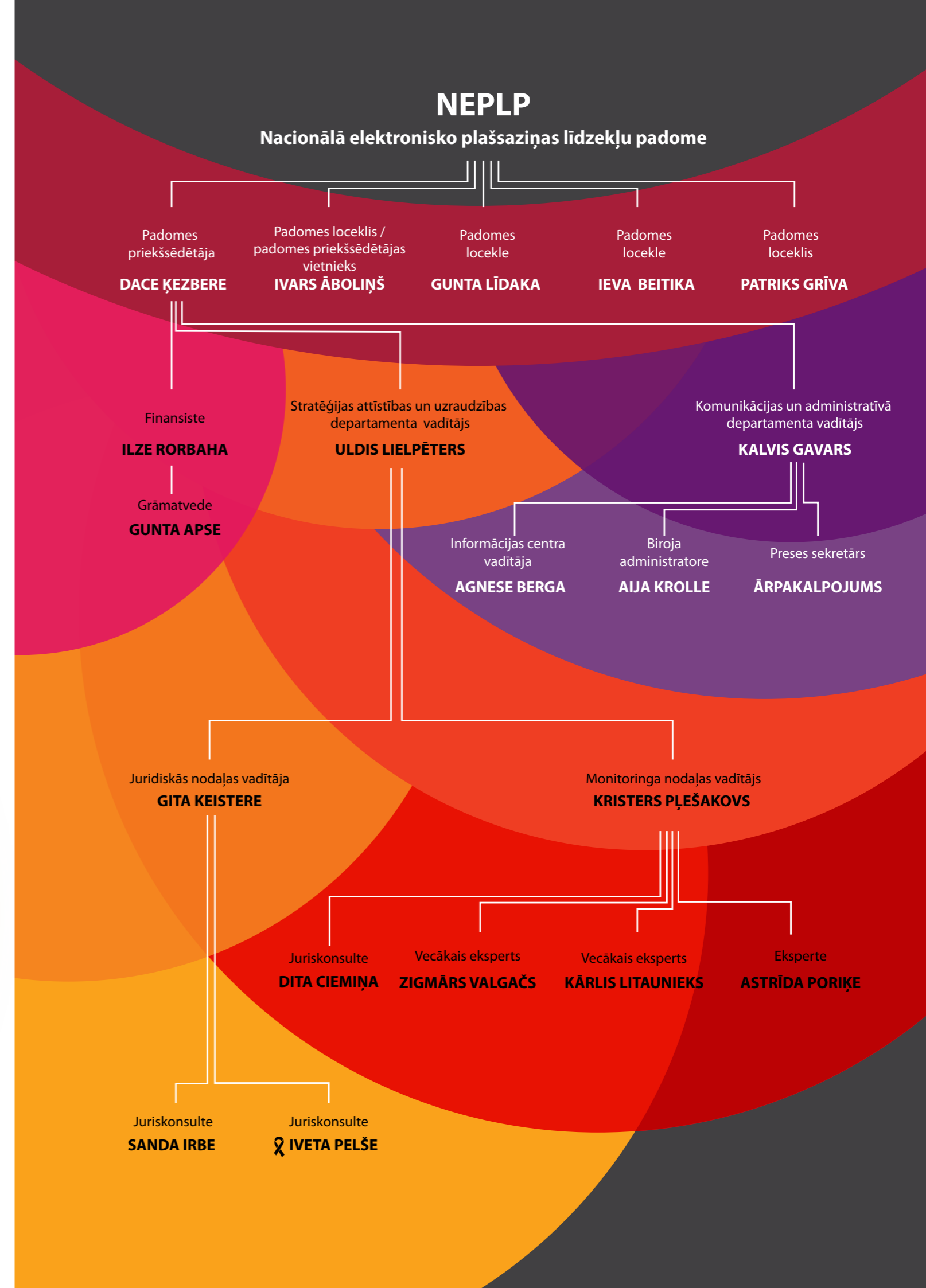
ko mediju likumu, kas noteiks šo mediju pārvaldības, uzraudzības, finansēšanas, sabiedriskā pasūtījuma izstrādes kārtību. Jaunais regulējums tieši skar NEPLP funkcijas un uzdevumus, kas iekļaujami nozares stratēģijas dokumentā.

Atskatoties uz 2017. gadu, var tēlaini sacīt, ka tas bijis sējas laiks. Ir aizsākti vairāki cerīgi un vērtīgi darbi – no pašas padomes pārtapšanas līdz publiskām diskusijām, jaunai pieejai sabiedriskā pasūtījuma vērtēšanā un visu nozari aptverošai stratēģijai. Ceru, ka apstākļi būs gana labvēlīgi un mūsu iniciatīvas nesīs augļus visai Latvijas sabiedrībai, radot daudzveidīgāku, kvalitatīvāku, nacionālajām interesēm atbilstošāku saturu elektroniskajos medijos un attīstību veicinošus, godīgus un visiem saprotamus spēles noteikumus mediju nozarē.

Sabiedrisko mediju bāzes budžetā no 2018. gada ir iekļauti papildus 2,6 miljoni eiro, kas līdz tam bija kā mērķdotācija.

Papildu nauda tika piešķirta:

- papildu ziņu un aktuālās informācijas raidījumu krievu valodā turpināšanai radio programmās;
- iedzīvotāju izglītošanai un pilsoniskās izpratnes veicināšanai par politikas, ekonomikas, kultūras, tiesību, vides, drošības un sociālajiem jautājumiem, nodrošinot to sistemātisku aptvērumu Latvijas Televīzijā;
- objektīvu, neatkarīgu un tematiski līdzsvarotu ziņu, analīzes un komentāru veidošanai par notikumiem Latvijā, Eiropas Savienībā un pasaulē Latvijas Televīzijā;
- papildu ziņu un aktuālās informācijas raidījumu apjoma krievu valodā turpināšanai Latvijas Televīzijā;
- bērnu un jaunatnes auditorijai atbilstošu informācijas, izglītības, kultūras un izklaides resursu nodrošināšanai Latvijas Televīzijā;
- Latvijas Radio 4 – *Doma laukums* darbības nodrošināšanai;
- Latvijas Radio 5 darbības nodrošināšanai;
- komerciālajām televīzijām novadu ziņu veidošanai.

Uzsāktas plašas pārmaiņas Latvijas Radio

Ivars Āboliņš, NEPL padomes
loceklis / priekšsēdētājas vietnieks

Kopš pirmās darba dienas Nacionālajā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē (NEPLP) par aktuālāko un akūtāko jautājumu mums kļuva Latvijas Radio (LR) attīstība. LR vadība jau ilgāku laiku netika galā ar saviem pienākumiem, situāciju vēl trausmaināku padarīja pieaugošā plaisa starp LR kolektīvu un vadību, kā arī neskaidrības par un ap LR finansēm. Problēmas bija pamatīgi ielaistas, līdz ar to tika apdraudēta sabiedris-

kā pasūtījuma izpilde un LR darba kopumā. Tāpēc šis problēmu kamols bija nekavējoties jārisina, un par vienu no pirmajiem mūsu uzdevumiem kļuva LR vadības maiņa. 2017. gadā NEPLP iecēla jaunu LR valdi: Unu Klapkalni, Māriti Tukišu un Sanitu Diku-Bokmelderi (viņa amatā stājās vēlāk – 2018. gada sākumā). Pagājušā gada laikā mums izdevās stabilizēt LR pārvaldību, un tas ir galvenais priekšnoteikums turpmākai šā Latvijai tik nozīmīgā medija attīstībai.

Pārmaiņām LR vadībā sekoja vairāki citi darbi. 2017. gada pēdējos mēnešos, pildot NEPLP uzdevumu par taisnīgas un caurskatāmas atalgojuma sistēmas izveidi, LR vadība intensīvi strādāja pie jauna atalgojuma modeļa, kas tiks ieviests no 2018. gada 1. marta. Tas ļaus palielināt algas mazāk atalgotajiem LR darbiniekiem. Algu palielināšanai un

LR kapacitātes stiprināšanai NEPLP pērn izcīnīja papildu dotāciju 0,4 miljonu eiro apmērā. Tas ir lielākais LR budžeta dotācijas pieaugums uzņēmuma vēsturē.

LR ir skārušas un vēl skars nozīmīgas pārmaiņas. Pirmo reizi LR budžets ir plānots pēc citiem principiem nekā līdz šim. Proti, saturs vairs netiks finansēts no pašu līdzekļiem (reklāmas ieņēmumiem), jo tam jau ir paredzēta sabiedriskā pasūtījuma nauda. Līdz ar to uzņēmumam beidzot parādīsies nauda attīstībai un modernizācijai. Principiāla pārmaiņa ir arī sadarbības jautājumu ar trešajām personām sakārtošana. Agrāk ar šiem jautājumiem nekontrolēti nodarbojās LR kanālu direktori, un tas radīja ļoti nevienlīdzīgu attieksmi pret partneriem un daudz jautājumu par to, kurš tad galu galā no šādas sistēmas ir lielākais ieguvējs – LR vai kāds cits?

Patlaban ir izveidota caurspīdīga sistēma, katrs šāds darījums tiek uzskaitīts un, kas ir pats svarīgākais, notiek pēc vienlīdzīgiem principiem. Ir noteikta minimālā summa, par kuru var piesaistīt līdzfinansējumu, līdz ar to likvidēta absurda situācija, ka atsevišķi sadarbības partneri varēja tikt pie ekskluzīvām un citiem nepieejamām iespējām sponsorēt LR raidījumus par nieka 14,22 eiro. No 1. janvāra vairs netika turpināti iepriekšējās valdes locekles Sigitas Roķes noslēgtie līgumi, kas radīja šaubas un aizdomas par satura tirgošanu LR programmās. LR izveidotā institūcija – maiņas darījumu komisija –, neiesaistot valdi, varēja izlemt ļoti plašu, arī ar finansēm saistītu, jautājumu loku. To reorganizējot, ir izveidota komisija sadarbībai ar partneriem, kurā iekļauts arī LR valdes pārstāvis.

No rudens LR ir pārskatījis reklāmas izcenojumus, kas nebija mainīti kopš 2014. gada, un tagad tie ir atbilstoši tirgus situācijai. Pēc daudzu gadu pārtraukuma LR atkal pilnvērtīgi

strādā Personāla daļa, kas tika izveidota bez papildu līdzekļu pieprasījuma. Strukturālas pārmaiņas turpinās, reorganizējot Pārdošanas un mārketinga un Sabiedrisko attiecību daļas, attiecīgi pārdalot funkcijas un nodalot pārdošanu no mārketinga. Reālajā dzīvē tas nozīmēs daudz efektīvāku reklāmas pārdošanu un līdz ar to vairāk naudas LR budžetā.

Pērn no jauna tika izstrādāts LR Rīcības un ētikas kodekss, abus dokumentus apvienojot vienā, turklāt attiecinot to uz visiem LR darbiniekiem, nevis tikai žurnālistiem. Tika pārskatīta arī kārtība, kādā tiek slēgti autorlīgumi. Būtiskas pārmaiņas skārušas arī LR5. No 1. janvāra mūzikas sadaļā ir paredzēta 65% kvota Latvijā radītajai mūzikai, kas padara LR5 par īpašu platformu Latvijā tapušas mūzikas popularizēšanai. Programmā ir parādījušies arī septiņi jauni raidījumi un iekļauts Latvijas mūzikas tops.

No LR valdei 2018. gadā izvirzītajiem mērķiem kā būtiskākie jāmin uzdevums izstrādāt un iesniegt NEPLP LR vidēja termiņa darbības stratēģiju piecu gadu periodam, iekļaujot tajā ilgtermiņa attīstības un investīciju plānu, kā arī apzinot ieceru īstenošanai nepieciešamos resursus un sasaitot plānu ar budžeta plānošanas principiem. LR vadībai uzdots veikt nepieciešamos pasākumus jaunas LR struktūras izveidei un tās ieviešanai ar 2019. gada 1. janvāri, ņemot vērā agrāk LR darbības auditos izdarītos secinājumus un izteiktos ieteikumus.

2017. gada laikā NEPLP un LR komunikācija bija visai saspringta, jo pārmaiņas parasti nes sev līdzi emocijas, un ne vienmēr mums izdevās citam citu sadzirdēt. Saprotot un novērtējot LR īpašo lomu Latvijas informatīvās telpas veidošanā, NEPLP ieskatā ir ļoti svarīgi turpināt LR modernizāciju, lai kopīgi veidotu mūsdienīgu LR, kas spētu iekļauties jaunajā, vienotajā sabiedriskajā medijā.

LR ir skārušas un vēl skars nozīmīgas pārmaiņas. Pirmo reizi LR budžets ir plānots pēc citiem principiem nekā līdz šim. Proti, saturs vairs netiks finansēts no pašu līdzekļiem (reklāmas ieņēmumiem), jo tam jau ir paredzēta sabiedriskā pasūtījuma nauda.

Radīt sabiedrisko labumu Latvijai

Dr. Ieva Beitika,
NEPL padomes locekle

Iepriekš gūtā pieredze gan mediju, nevalstisko organizāciju un uzņēmējdarbības vidē, gan akadēmiskajā darbā, pētot mediju vidi un sabiedrisko mediju attīstību Latvijā, deva cerību, ka izdosies sniegt pienesumu mediju vides attīstībā un Latvijas sabiedrībai kopumā. Uzsākot darbu padomē, apzinājos, ka pastāv sistēmiski izaicinājumi, kas kavē Latvijas mediju vides un sabiedrisko mediju attīstību. Tāpat apzinājos, ka NEPLP kā neatkarīgai institūcijai, kas kalpo Latvijas iedzīvotājiem, būs gana sūri jāstrādā, lai publiskajā telpā atgūtu uzticēšanos. Gada laikā ir aizsāktas vērtīgas iniciatīvas un panāktas izmaiņas. Darbs jāturpina.

Nozīmīgi, ka aizvadītajā gadā Saeimā uzsākts darbs pie jaunā Sabiedrisko mediju likuma izstrādes. Tas paredz risināt tādus sistēmiskos sabiedrisko mediju darbības un attīstības

problēmjasautājumus kā neatkarīga pārvaldība, kas ir šķirta no regulatora, stratēģiska un caurskatāma sabiedriskā pasūtījuma īstenošana, ombuda institūcijas izveide, sabiedrisko mediju iziešana no reklāmas tirgus, nosakot to īpašo lomu Latvijas informācijas un kultūras telpā. Pašlaik tiek plānots, ka sabiedriskie mediji no reklāmas tirgus varētu iziet 2021. gadā. Svarīgi, ka tiktu atrisināts arī jautājums par neatkarīga un ilgtspējīga finansēšanas modeļa izveidi, kas gan nav iekļauts aktuālajā likuma versijā. Tas ir nozīmīgs lēmums, lai valsts stratēģiski stiprinātu arī savu informatīvo telpu, attīstot modernu, kvalitatīvu un uzticamu mediju.

Jāpiebilst, ka šogad izdevās iegūt papildu finanšu līdzekļus LTV atalgojuma palielināšanai, kas ir vēsturisks notikums, – no valsts budžeta līdzek-

ļiem tika piešķirti papildu 360 577 eiro. Uzsākot darbu, šis bija viens no pirmajiem problēmjasautājumiem, ko aktualizēja sabiedrisko mediju darbinieki. Šajā gadā pilnveidotā atalgojuma sistēma ir caurskatāmi jāievieš praksē.

Pērn NEPLP izstrādāja jaunu pieeju LR, LTV un vienotā ziņu portāla *LSM.lv* sabiedriskā pasūtījuma plāna izstrādē, paredzot stratēģisku tā īstenošanas pieeju ar mērķi radīt sabiedrisko labumu. To veido divu līmeņu mērķi, kam atbilstoši ir definēti sabiedriskā pasūtījuma plāna izstrādes un īstenošanas uzdevumi: (1) satura plānošana saskaņā ar sabiedriskā labuma mērķiem un tā pieejamības nodrošināšana; (2) sabiedriskā pasūtījuma pārvaldība ar mērķi nodrošināt sabiedriskā pasūtījuma izpildes kvalitāti. Kopumā definēti seši sabiedriskā labuma radīšanas mērķi: sabiedrība, demokrātija, kultūra, zināšanas, radošums, sadarbība. Izstrādātā pieeja zināmā mērā ir testa versija.

Šogad to pilnveidosim, lai pieņemtu vadlīnijas, kas kalpotu par pamatu sabiedriskā pasūtījuma mērķu un uzdevumu noteikšanai trīs gadu periodam līdzšinējā viena vietā. Tāpat tiks pilnveidota satura un finanšu pārskatu sistēma, kā arī sabiedriskā labuma tests.

Ņemot vērā globālās mediju vides attīstības tendences, digitālo tehnoloģiju attīstību un plašo satura piedāvājumu, mainoties iedzīvotāju mediju lietošanas paradumiem, NEPLP īpašu uzmanību vērš uz nepieciešamību nodrošināt satura pieejamību un izplatīšanu atbilstošās platformās, ko iedzīvotāji lieto. Bērni un jaunieši ir sabiedrības grupa, kurai jāpievērš īpaša uzmanība, un tā ir noteikta arī kā būtiska prioritāte sabiedriskajiem medijiem 2018. gadā.

Tāpat interneta laikmetā palielinās riski saņemt nepārbaudītu, nepatiesu vai apzināti melīgu jeb viltus informāciju. Viltus ziņu fenomēns ir uzskatāms par demokrātiskas sabiedrības pastāvēšanas apdraudējumu. Tomēr saprotam, ka aizsardzības stratēģija, veicot mediju uzraudzības darbu, ir tikai viena puse, kas atsevišķi nav efektīva. Lai aizsargātu savu informatīvo telpu, visām iesaistītajām pusēm, ieskaitot NEPLP un sabiedriskos medijus, ir jāstrādā virzienos, kas paredz riska novēršanu. Viens no galvenajiem darbības virzieniem ir palīdzēt iedzīvotājiem apgūt, kā šo informācijas plūsmu saprast, lietot un apzināti pieņemt lēmumus dzīvē. Tā ir izglītība. Sabiedriskajiem medijiem šogad viena no satura prioritātēm ir arī mediju un informācijas pratība, kā arī uzdevums pašiem stāstīt par to, kas ir mediji.

Lai NEPLP varētu pilnvērtīgi veikt savas funkcijas, pieņemot ar datiem pamatotus lēmumus, un lai sabiedriskie mediji spētu kvalitatīvi plānot un pildīt sabiedrisko pasūtījumu Latvijas iedzīvotāju interesēs, jāveic regulāri socioloģiskie un tirgus pētījumi. Līdz

šim tas ir veikts nepietiekami, fragmentāri, un to mēs plānojam mainīt. Mums ir jāpēta un jāanalizē, kas ir Latvijas iedzīvotāji un valstspiederīgie. Mums ir jāveido daudzpusīga Latvijas sabiedrības identitāšu karte, kas palīdz apzināties, kas mēs esam un kas mums ir svarīgi. Tāpat jāpēta iedzīvotāju mediju un informācijas lietošanas paradumi, to izmaiņas.

Nozīmīgs izaicinājums LTV darbā ir auditorijas novecošana un spēja sasniegt bērnu un jauniešu iedzīvotājus. Viens no LTV valdes mērķiem šajā gadā ir vidēja termiņa attīstības stratēģijas pārskatīšana un tās izstrāde nākamā trīs gadu periodam. Tā ietvers arī digitālo stratēģiju, kas ir īpaši nozīmīgs uzdevums, lai nodrošinātu radītā satura pieejamību visplašākajai auditorijai, ņemot vērā, ka pašlaik lineārajā apraidē pamata auditorija ir vecuma grupā 55+. Sabiedriskie mediji ir ceļā uz dialoga veidošanu ar sabiedrību tajās platformās, kuras tā lieto. Pozitīvi vērtējama portāla *LSM.lv* pieaugošā popularitāte. Nākamajā gadā LTV turpinās attīstīt interneta platformu bērniem *bernistaba.lsm.lv*, rūpējoties par drošu un bērniem vērtīgu satura pieejamību internetā. Tāpat jāturpina attīstīt interneta kanālu *Visiem LTV.lv*, kurā iespējams iegūt LTV1 un LTV7 oriģinālrādījumus un arhīva saturu visā pasaulē, īpaši sasniedzot Latvijas diasporu. Saskaņā ar Eiropas Latviešu apvienības datiem ārpus Latvijas dzīvo vai uzturas ap 370 000 Latvijas valstspiederīgo.

NEPLP jāturpina attīstīt tādu mediju vidi, kas rada vienlīdzīgus nosacījumus tās dalībniekiem. Stratēģiski atbalstām kvalitatīvu vietējā satura radīšanu Latvijas sabiedrības interesēs, stiprinot nacionālo informatīvo telpu. Latvijas informācijas un kultūras telpas veidošana ir mūsu kopīgs uzdevums globālajā informācijas laikmetā. Sabiedrisko mediju attīstība digitālajā laikmetā ir augsti prioritāra.

Aktualitātes 2017. gadā, prioritāte šim gadam – Latvijas Televīzija, sabiedriskā pasūtījuma izstrādes un izvērtēšanas modelis.

Būsim uzticams partneris sabiedrībai un medijiem

Gunta Līdaka, NEPL padomes locekle

Raksturojot 2017. gadu elektronisko plašsaziņas līdzekļu jomā, var teikt, ka tas bijis mediju vides transformāciju un pārmaiņu gads. Tika ievēlēts jauns NEPLP sastāvs, pārvēlēta Sabiedriskā konsultatīvā padome (SKP), atklātā konkursā izraudzīta un iecelta

jauna Latvijas Radio valde. Būtiskas pārmaiņas elektronisko mediju vidē ieviesa uzņēmuma MTG pārdošana starptautiskajai aktīvu pārvaldīšanas kompānijai Providence Equity Partners, – darījuma rezultātā tapušais mediju uzņēmums All Media Baltics nozīmē konkurences saasināšanos ne vien rūkošajā TV tirgū, bet arī rada jaunus izaicinājumus telekomunikāciju un mobilo sakaru tirgū.

Viens no īpaši nozīmīgiem pagājušajā gadā uzsāktajiem darbiem bija jaunas Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (EPLL) redakcijas un elektronisko mediju nacionālās stratēģijas tapšana. Elektroniskos medijus pārraugošais likums, kā arī otrs šīs nozares “jumta dokuments” – nozares attīstības stratēģija – ir novecojuši, ņemot vērā tehnoloģiju straujo attīstību un izmaiņas mediju satura pieejamībā, veidojot aizvien jaunas platformas auditorijas sasniegšanai.

Apzinoties globālā tirgus ietekmi uz Latvijas mediju iespējām konkurēt, lielu lomu NEPLP piešķir vietējās informatīvās telpas stiprināšanai un viedokļu daudzveidības nodrošināšanai ne tikai sabiedriskajās, bet arī komerciālajos medijos. Kopā šiem mērķiem no valsts budžeta 2017. gadā tika atvēlēti gandrīz 1,8 miljoni eiro. Gada laikā Latvijā tika izveidots un pārraidīts mediju saturs 962 stundu apjomā. Par 205 tūkstošiem eiro tika nodrošināts pašvaldību vēlēšanu atspoguļojums reģionos un Rīgā, par 244 tūkstošiem

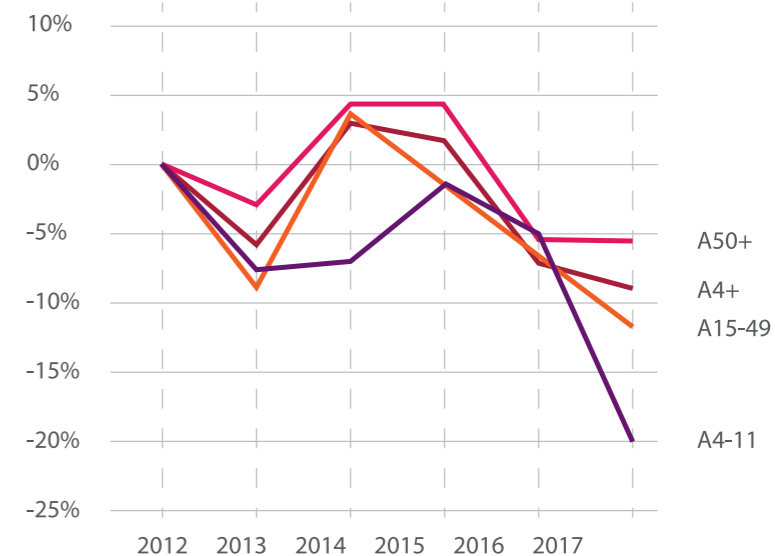
eiro reģionālie mediji veidoja sižetus par notikumiem Latvijas novados. 23 tūkstoši eiro bija ielānoti diasporas tematikai, bet nacionālās identitātes un valsts valodas stiprināšanai Latgalē tika atvēlēti 71 tūkstotis eiro. Nedaudz vairāk nekā miljons eiro tika piešķirts virszemes bezmaksas apraidē esošo kanālu raidīšanas

nodrošināšanai (televīzijām Re:TV, Rīga TV24 un Sportacentrs.com TV), bet 200 tūkstoši eiro – Latvijas kultūrtelpas stiprināšanas projektiem.

Jūtamu rezultātu ir devusi jaunās SKP locekļu ciešāka iesaiste NEPLP darbā, sniedzot ieteikumus sabiedriskā pasūtījuma piešķiršanā un vērtēšanā, kā arī cīņā pret pirātisma izplatību un autortiesību ievērošanu mediju uzņēmumos. Ņemot vērā, ka pērn NEPLP parakstīja sadarbības memorandu ar biedrību Par legālu saturu, biedrību Latvijas Interneta asociācija, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju un Valsts ieņēmumu dienestu, ir uzsākts koordinēts un intensīvs darbs pie nelegālu TV pakalpojumu sniedzēju identificēšanas un nelegāla satura izplatības ierobežošanas.

Sabiedrisko mediju iziešana no reklāmas tirgus ir un būs aktuāla tēma gan pašiem medijiem, gan politiķiem. Pagājušā gada oktobrī Saeima konceptuāli atbalstīja jauno Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumprojektu, kas paredz vairākas nozīmīgas reformas: sabiedrisko mediju iziešanu no reklāmas tirgus (par termiņiem un finansēšanas nosacījumiem diskusija vēl gaidāma), atsevišķas sabiedrisko mediju pārraudzības institūcijas Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes izveidi, kā arī veikt izmaiņas esošajā sabiedrisko mediju pārvaldības modelī. Iecerētās pārmaiņas jāskata kontekstā ar finansējuma palielinājumu sabiedriskajiem medijiem un finanšu efektīvu izmantošanu (plānošanu), kā arī papildu sabiedriskā pasūtījuma daļas nodošanu komerciālajiem medijiem.

Par vienu no lielākajiem izaicinājumiem sabiedriskajiem un arī komerciālajiem medijiem kļūst mediju satura patēriņa izmaiņas, kas īpaši skar televīzijas. Pēdējo piecu gadu laikā televīzijas ir zaudējušas no 5% līdz 20% savu skatītāju (atkarībā no vecuma grupas), un šī tendence turpinās.

2017. gadā no 29 TV programmām, kas piedalās Latvijas reklāmas tirgū, tikai 12 televīzijas savu saturu veido Latvijā, un to kopējā skatīšanās laika daļa (Share, %) bija 50,2%. Salīdzinājumam – 2016. gadā Latvijas kanālu kopējā skatīšanās laika daļa bija 52,5%, bet 2012. gadā – 61%. Piecu gadu laikā Latvijā veidoto TV programmu patēriņš ir samazinājies par 17,7%. Reklāmas nauda pamazām aizplūst gan uz Latvijas tirgū pārstāvētajiem ārvalstu kanāliem, gan arī pie starptautiskajiem digitālajiem spēlētājiem: Facebook, Google, YouTube. Šī ir statistikā pagaidām neuzskaitīta nauda, bet nozares eksperti lēš, ka šīs summas ir 30–40% robežās no kopējā reklāmas apjoma digitālajā vidē (aptuveni 4,5–6 miljoni eiro).

Minētās tendences liek elektronisko mediju īpašniekiem un vadītājiem vēl lielāku uzmanību pievērst kvalitatīva satura tapšanai, šā satura mērķetingam un mediju platformu dažādošanai, lai šis saturs būtu viegli pieejams. Šie globālie izaicinājumi attiecas arī uz Latvijas medijiem, tāpēc NEPLP būs uzticams mediju partneris cīņā par savu klausītāju un skatītāju uzmanību un pārstāvēs Latvijas sabiedrības intereses pēc daudzveidīgas un patiešas informācijas.

TV skatīšanās izmaiņas Latvijā piecu gadu laikā dažādās vecuma grupās. Dati: TNS

Pirmais gads NEPLP

Patriks Grīva, NEPL padomes loceklis

Nacionālajā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē (NEPLP) pārraugu komerciālo radio jomu un esmu līdzatbildīgs par Latvijas Radio (LR) attīstību. Atskatoties uz līdz šim paveikto, jāizceļ vairāki radio konkursi komerciālajā vidē, juridiskas izmaiņas komerciālo radiostaciju darbībā, pārbaudes, kā arī jaunu programmu fiksēšana kompāniju īpašnieku maiņas dēļ. Tomēr visvairāk laika manā pirmajā darbības gadā esmu veltījis darbam ar LR.

Uzsākot darbu NEPLP, padomes jaunais sastāvs uzreiz sastapās ar LR darbinieku publiskiem izteikumiem par iespējamajām protesta akcijām zemā atalgojuma

dēļ. Ņemot vērā, ka NEPLP ir sabiedrisko raidorganizāciju kapitāldaļu turētāja un tieši atbildīga par to finansēšanu, nekavējoties apzinājām situāciju, lai noskaidrotu šādu izteikumu iemeslus. Lai ar pilnu atbildību varētu aizstāvēt papildu finansējuma nepieciešamību, bija jāķeras pie LR esošā finansējuma izlietojuma, rezultātu sasniegšanas un LR darbības efektivitātes detalizētas izvērtēšanas. Šis darbs izvērtās par īpašu pieredzi, ar kādu līdz šim savā divdesmit gadu darbībā radio un TV nebiju saskāries. Daudz emociju, kāds jutās aizskarts, kāds apdraudēts... Veidojās pat konflikta situācijas, kuras varēja atrisināt konstruktīvi un racionāli. Pagāja gandrīz gads, līdz mēs nonācām pie strādājošas, uz attīstību vērstas, perspektīvas LR valdes.

NEPLP izcīnītais papildu finansējums LR no 2018. gada ir svarīgs pamats LR darbībai nākotnē. Lai attīstība notiktu jēgpilni, no šā gada ir ieviestas vairākas būtiskas organizācijas struktūras, finanšu plānošanas, programmu pozicionējuma attīstības izmaiņas, par kurām es un mani kolēģi NEPLP iestājamies. Patīkami apzināties, ka daļa svarīgu darbu ir paveikti, taču ceļš vēl ir tāls. Vēlu arī jaunajai LR valdei turpināt iesākto, lai šis – Latvijas simtgades – gads kļūtu par atspēriena punktu mūsdienīgam un spēcīgam Latvijas Radio!

Viena no manas atbildības jomām komercradio nozares attīstības ietvaros ir pētīt apmaksāta komerciāla satura izvietojuma noteikumu ievērošanu ēterā ārpus reklāmas blokiem. Tāpēc esmu uzsācis un turpināšu regulāri tikties ar nozares pārstāvjiem, uzklautos radiostaciju vadītāju viedokļus un iesaistot diskusijā par nozares attīstību. Komerciālo radio tirgus pēdējos gados kļuvis īpaši piesātināts – Latvijā reģistrēta 51 radiostacija. Vienlaikus kopējais radio reklāmas tirgus būtiski nemainās, 2017. gadā sasniedzot vien 10,2 miljonus eiro. Tas ir nepietiekami, lai pilnvērtīgi uzturētu tik lielu dalībnieku skaitu. Tirgū turpina dominēt

lielās radio grupas, ko veido vairākas radio stacijas: *Radio Skonto Grupa*, *Radio SWH Grupa*, *EHR Mediju Grupa* u.c. NEPLP rīkoto frekvenču konkursu rezultātā 2017. gadā paplašinājies *Skonto Grupā* ietilpstošais *Radio Tev*, iegūstot jaunu frekvenci Kurzemē, raidīšanas tiesības jaunās frekvencēs ieguvusi *SWH Grupas* radiostacija *Radio SWH Rock*. Ņemot vērā faktiski izsmelto FM frekvenču resursu, paplašināšanās nolūkos lielākajiem tirgus spēlētājiem ir interese pārpirk mazās radiostacijas, kam darbība kļuvusi nerentabla. 2017. gadā Latvijā vērienīgi attīstījies *Retro FM* tīkls. Nozīmīgāko kompānijas pirkumu sarakstā ir bijušais *Autoradio* tīkls, kā arī *1. Biznesa Radio*, izveidojot arī jaunu radiostaciju *XO FM*. Tāpat izmaiņas notikušas *Mix FM Grupā*, kur kopš pagājušā gada nogales *Mix FM Dance* radiostacijas vietā skan *Lounge FM*.

2017. gadā noslēdzās Latvijas Valsts radio un televīzijas centra (LVRTC) veiktie DAB+ jeb digitālā radio testi, kas eventuāli varētu aizstāt FM raidītājus un uztvērējus. Tehniskais rezultāts bija pārliecinoši pozitīvs, taču NEPLP noraidīja DAB+ tehnoloģijas ieviešanu Latvijā, jo tas prasītu daudzus miljonus eiro nodokļu maksātāju naudas, turklāt uzliktu pienākumu iedzīvotājiem nomainīt radio uztveršanas aparātus. Latvijā jau šobrīd ir iespējams klausīties radio digitālajā formātā internetā. Līdz 2020. gadam Latvijā jāievieš platjoslas internets, mobilie operatori jau gatavojas ieviest 5G.

DAB un tā uzlabotā versija DAB+ nav jauna tehnoloģija pasaulē, piemēram, Lielbritānijā kopš DAB tehnoloģijas ieviešanas sākuma pēdējo divdesmit gadu laikā tikai puse radiostaciju raida DAB+, paralēli saglabājot arī FM apraidi. Norvēģija, krietni bagātāka valsts par Latviju, ir pirmā, kas pilnībā pārgājusi uz DAB+ radio pārraidīšanā, taču tā pamatā ir savdabīgais reljefs, kas traucē FM raidītājiem nodrošināt stabilu uztveršanu. Latvijā FM darbībai šādu traucējumu nav.

2017. gada vasarā man bija iespēja piedalīties LVRTC organizētā izpētes

braucienā uz Latvijas austrumu pierobežu, lai novērtētu pašreizējo radio un TV pakalpojuma sniegšanas tehnisko kvalitāti un vietējo iedzīvotāju mediju patēriņa paradumus. Jāatzīst, ka pat visattālākajos un tehniski vissarežģītāk sasniedzamajos punktos LVRTC spēj nodrošināt nepārtrauktu sabiedriskā radio un televīzijas signālu. Citviet uztveršana ir nevainojama vai laba, citviet apmierinoša. Taču pierobežas iedzīvotāju mediju patēriņa izvēle primāri ir balstīta piedāvājuma ekonomiskajā izdevīgumā un tikai pēc tam – saturā. Secinājām, ka Latvijas Radio programmas sasniedz vairāk iedzīvotāju nekā Latvijas Televīzijas, jo TV uztveršanai nepieciešams dekodērs. Kopumā TV skatīšanās laika lielāko daļu aizņem kaimiņvalstu – Baltkrievijas un Krievijas – izplatītās programmas krievu valodā, jo to uztveršana ir daudzkārt lētāka nekā Latvijas programmām.

Digitālā laikmeta ietekme būtiski jūtama arī radiostaciju darbībā. Patlaban vadošās radiostacijas uzsākušas konkurenci par klausītāju veltīto laiku ne tikai datora tiešraidē, bet arī citās digitālajās platformās, veidojot savu radio organizāciju lietotnes mobilajiem telefoniem un planšetēm. Latvijā ir īpaši attīstīta interneta plūsma, kas ir stabils pamats nevainojamas skaņas kvalitātes nodrošināšanai. Tas, piemēram, dod iespēju patērētājam klausīties jebkuru no piedāvātajām vietējām vai pasaules programmām automašīnā, izmantojot *Bluetooth* sistēmu. Tehniski attīstītākās radiostacijas Latvijā izmanto mobilo telefonu lietotnes vairāku tematisko kanālu pārraidīšanai, ko iespējams dzirdēt tikai internetā. Prognozēju, ka dažu gadu laikā kvalitatīvas, daudzpusīgas mobilās lietotnes būs nepieciešamība jebkurai radiostacijai, kas vēlēties konkurēt Latvijas tirgū. Klausītājiem tas pavērs arvien jaunas izvēles iespējas. Protams, palielināsies konkurence ar dažādu audio plūsmu nodrošinātājiem internetā, tāpēc radiostacijām būs vairāk jākoncentrējas uz lokālā satura veidošanu, konkurējot ar globālajiem tirgus spēlētājiem.

NEPLP izcīnītais papildu finansējums LR no 2018. gada ir svarīgs pamats LR darbībai nākotnē. Lai attīstība notiktu jēgpilni, no šā gada ir ieviestas vairākas būtiskas organizācijas struktūras, finanšu plānošanas, programmu pozicionējuma attīstības izmaiņas, par kurām es un mani kolēģi NEPLP iestājamies. Patīkami apzināties, ka daļa svarīgu darbu ir paveikti, taču ceļš vēl ir tāls. Vēlu arī jaunajai LR valdei turpināt iesākto, lai šis – Latvijas simtgades – gads kļūtu par atspēriena punktu mūsdienīgam un spēcīgam Latvijas Radio!

Nozīmīgi notikumi 2017. gadā

Jaunie NEPL padomes locekļi Ieva Beitika (trešā no kreisās) un Ivars Āboliņš (ceturtais no kreisās) tiekas ar iepriekšējo NEPL padomi.

NEPLP sāk darbu jaunā sastāvā

2017. gada 1. februāris bija pēdējā darba diena četriem iepriekšējās NEPL padomes locekļiem: Aijai Dulevskai, Dainim Mjartānam, Aināram Dimantam un Ivaram Zviedrim. No iepriekšējās padomes sastāva darbu NEPLP turpina pašreizējā padomes priekšsēdētāja Dace Ķezbere, kuru šajā amatā Saeima apstiprināja vēlāk nekā pārējos iepriekšējās padomes locekļus – 2015. gadā. “Padomei visvairāk ir vajadzīga pieredzes un zināšanu pārmantojamība. Ņemot vērā, ka strādāju padomē kopš 2015. gada jūnija, varu būt noderīga kā “tilts” starp iepriekšējo padomi un jauno,” pēc jauno kolēģu apstiprināšanas amatā uzsvēra D. Ķezbere.

Jaunie NEPL padomes locekļi.

Jaunajā NEPLP ievēlētie locekļi vienojās par šādu atbildības jomu sadalījumu:

- VSIA *Latvijas Televīzija* pārraudzība – Ieva Beitika (atbildīgā padomes locekle), Dace Ķezbere (līdzatbildīgā padomes locekle);
- VSIA *Latvijas Radio* pārraudzība – Ivars Āboliņš (atbildīgais padomes loceklis), Patriks Grīva (līdzatbildīgais padomes loceklis);
- komercradio nozares pārraudzība – Patriks Grīva (atbildīgais padomes

- loceklis), Ivars Āboliņš (līdzatbildīgais padomes loceklis);
- komercteleviziju nozares pārraudzība – Gunta Līdaka (atbildīgā padomes locekle), Ieva Beitika (līdzatbildīgā padomes locekle);
- kabeļtelevīziju nozares pārraudzība – Dace Ķezbere (atbildīgā padomes locekle), Gunta Līdaka (līdzatbildīgā padomes locekle);
- starpinstitucionālā sadarbība, kā arī likumdošanas process – Gunta Līdaka (atbildīgā padomes locekle) un visi pārējie padomes locekļi atbilstoši katra padomes locekļa atbildības jomai;
- starptautiskā sadarbība elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozarē – Ieva Beitika (atbildīgā padomes locekle) un visi pārējie padomes locekļi atbilstoši katra padomes locekļa atbildības jomai;
- par sabiedrisko mediju portāla *LSM.lv* darbību ir atbildīgi četri NEPL padomes locekļi, kuru atbildības joma ir sabiedriskie mediji.

Ieviesti Valsts kontroles norādījumi

2017. gada laikā NEPLP ir izdevies ieviest visus Valsts kontroles (VK) norādījumus, kas bija saņemti iepriekšējo gadu laikā. VK vēstulē NEPLP atzīst, ka ir ieviesti visi ieteikumi, ko VK bija sniegusi pēc NEPLP 2015. un 2016. gada pārskatu revīzijas. Ņemot vērā VK rekomendācijas, NEPLP ir apstiprinājusi darbinieku amatu sarakstu un noteikusi profesijas kodus, saimi, mēnešalgu grupu, līmeni un mēnešalgu, kas nepārsniedz maksimālo pieļaujamo mēnešalgu; ir būtiski pilnveidoti iekšējās kontroles procesi par piešķirtās dotācijas Latvijas Radio, Latvijas Televīzijai un komerctelevizijām izlietojumu (to regulāri veic īpašas revīzijas komisijas, kas atskaitās NEPLP), pilnveidoti citi NEPLP darbības virzieni, kas sekmē efektīvu padomes darbību un pilnvērtīgu elektronisko plašsaziņas līdzekļu pārraudzību.

Turpinās Latgales mediju programma

Gada sākumā NEPLP apstiprināja konkursu rezultātus par raidījumu veidošanu Latgales reģionālajos un vietējos plašsaziņas līdzekļos, kas raida televīzijas un radio programmas. Konkursā par radio programmas veidošanu par uzvarētāju tika atzīts producentu grupas *SIA Lietišķā Latgale* piedāvājums turpināt raidījumu ciklu “Pi myusim Latgolā”.

Savukārt konkursā par TV programmu veidošanu par uzvarētāju tika atzīts neatkarīgās producentu grupas *SIA Studija 3KM* piedāvājums veidot izglītojošus raidījumus “Sajūti Latgali”. Katra konkursa finansējums ir 35 571 eiro. Sabiedriskais pasūtījums paredzēts reģionālajiem un vietējiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem un producentu grupām Latgales reģionā.

Pirmā jaunās NEPLP sēde,
2017. gada 6. februāris.

Apstiprina LTV un LR stratēģijas līdz 2019. gadam

Gada sākumā NEPLP (vēl iepriekšējās padomes sastāvā) apstiprināja VSIA *Latvijas Televīzija* (LTV) vidēja termiņa darbības stratēģiju 2017.–2019. gadam. LTV vispārējais stratēģiskais mērķis ir kļūt par pieprasītāko mediju (TV un *web*) nozarē, par līderi sasniegtās auditorijas ziņā un kvalitātes paraugu raidījumu satura jomā. LTV ir vīzija, ka šis ir atbildīgs, neatkarīgs un izcils uzņēmums, kas iedvesmo, informē, izglīto un izklaidē sabiedrību. Stratēģijā identificēti LTV finanšu un nefinanšu mērķi, kā arī noteikta uzņēmuma darbības kontroles un vērtēšanas sistēma. Starp saturiskajiem LTV attīstības uzdevumiem minēta LTV1 programmas oriģinālsatura apjoma un kvalitātes palielināšana, LTV7 programmas jauna pozicionējuma izstrāde, multimediju satura platformas attīstība jauniešu auditorijai, interneta kanāla izveide tautiešiem ārvalstīs un citi.

VSIA *Latvijas Radio* (LR) vidēja termiņa darbības stratēģija 2017.–2019. gadam paredz, ka ilgtermiņā LR ir jā saglabā un jā nostiprina informācijas līdera loma Latvijas informācijas telpā, kā arī jā veido LR kā labi pārvaldīta organizācija, kas savā darbā izmanto jaunākos tehnoloģiskos risinājumus, spēj operatīvi reaģēt uz izmaiņām mediju vidē un mediju satura izmantošanas ieradumos, racionāli un efektīvi izlieto pieejamos resursus.

Pārmaiņas Latvijas Radio vadībā

2017. gada laikā, izsludinot atklātu konkursu, tika nomainīta Latvijas Radio (LR) valde. NEPLP LR valdes priekšsēdētājas amatā uz pieciem gadiem apstiprināja Unu Klakalni, savukārt Māriņu Tukišu – par valdes locekli finanšu vadības jautājumos, arī uz pieciem gadiem. Pēc dažiem mēnešiem tika izraudzīts trešais valdes loceklis, kas ir atbildīgs par LR programmu attīstību. NEPLP šajā amatā apstiprināja Sanitu Diku-Bokmelderi. Visus kandidātus izvērtēja īpaši izveidota LR valdes locekļu amata kandidātu nominācijas komisija.

Top priekšvēlēšanu diskusiju raidījumi

Divos konkursos par priekšvēlēšanu diskusiju raidījumu veidošanu NEPLP izraudzījās labākos piedāvājumus raidījumiem Latvijas reģionos un lielajās pilsētās. Priekšvēlēšanu diskusiju raidījumus Rīgā un lielajās pilsētās uzticēja veidot LNT un *Rīga TV24*, bet četras reģionālās televīzijas ieguva tiesības veidot raidījumus Latgalē (*Dautkom TV*), Kurzemē (*Skrundas Televīzija*), Vidzemē (*Vidzemes Televīzija*) un Zemgalē (*Ģimenes TV*).

Sadarbība nelegāla satura ierobežošanā

Gada sākumā NEPLP parakstīja sadarbības memorandu ar biedrību *Par legālu saturu*, biedrību *Latvijas Interneta asociācija*, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju un Valsts ieņēmumu dienestu, kas paredz kopīgu darbību nelegālu televīzijas pakalpojumu sniedzēju ierobežošanai. NEPLP šā sadarbības memoranda ietvaros nodrošina kabeļtelevīzijas operatoru regulāru uzraudzību, tostarp veic pārbaudes reidus un uzklausa iedzīvotāju, autortiesību turētāju un citu nozares pārstāvju sūdzības par iespējamajiem pārkāpumiem; publisko šo pārbauzu rezultātus; sadarbojas ar citu valsts pārvaldes iestāžu kompetentajām personām nelegālu televīzijas pakalpojumu ierobežošanā; apkopo informāciju par Latvijas jurisdikcijā esošo televīzijas pakalpojumu sniedzējiem (televīzijas programmu retranslācijas veicēji) un pakalpojumu pēc pieprasījuma sniedzējiem.

Kabeļtelevīziju pārbaudes

2017. gadā notika četri NEPLP izbraukumi, apmeklējot 13 Latvijas pilsētas, un kopumā pārbaudes veiktas 20 dažādās kabeļtelevīzijas tīkla pieslēguma galvasstacijās (aptverot 50% no visiem padomē reģistrētajiem kabeļtelevīzijas pakalpojumu sniedzējiem, kas aptver 90–95% no kabeļtelevīziju abonētu skaita). Pārkāpumi, kas tika konstatēti, lielākoties bija saistīti ar programmu retranslāciju, kas nav iekļautas attiecīgā kabeļtelevīzijas pakalpojumu sniedzēja retranslācijas atļaujas retranslējamo programmu sarakstā.

2017. gadā tika pārbaudīti šādi kabeļoperatori: SIA *Arts*, AS *Balticom*, SIA *Baltcom*, SIA *Bradis*, SIA *Eikatik*, SIA *Elektrons*, SIA *Elektrons&K*, SIA *Elektrons S*, SIA *Infonet sistēmas*, SIA *Kopideja*, SIA *Lattelecom RR-2*, SIA *Lattelecom DR-32*, SIA *LMT*, SIA *Namsaimnieks*, SIA *Nova*, SIA *Ostkom*, SIA *Pirmais Baltijas Kanāls*, SIA *SkaTVis*, SIA *Telepark IPTV*, SIA *Valkas elektrons*.

Konkurss par diasporas un remigrācijas tematiku

Izvērtējot pieteikumus, kas tika saņemti konkursā par televīzijas sižetu un raidījumu veidošanu par diasporas un remigrācijas tematiku, NEPLP par piemērotāko pretendentu atzina *IMLO Lat-Ireland Ltd* un tā veidoto raidījumu "Piektais novads". Tas tiek veidots ar Ārlietu ministrijas atbalstu, tā veidošanai piešķirti 23 tūkstoši eiro.

Šāds konkurss tiek rīkots jau vairākus gadus, tā mērķis – atbalstīt Latvijas diasporas mītnes zemēs veidotu sižetu un raidījumu par diasporu sagatavošanu, kā arī padarīt šos raidījumus pieejamus diasporai un Latvijas sabiedrībai Latvijas sabiedriskajos un komerciālajos elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos un internetā.

Diskutē par sabiedrisko mediju finansējuma principiem

Jūlijā NEPLP aicināja uz diskusiju Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio pārstāvjus, lai runātu par publiskā sektora finansējuma piesaistes principiem sabiedriskajos medijos. Atklātās diskusijas mērķis bija veicināt caurspīdīgu finanšu piesaisti sabiedriskajiem medijiem, lai vairotu sabiedrības uzticēšanos.

"Sabiedriskajiem medijiem ir nepieciešams nolikums par sadarbības principiem ar trešajām pusēm, piesaistot finansējumu satura veidošanai, lai nodrošinātu sabiedrisko mediju caurskatāmību, neatkarību un uzticamību. Sabiedriskajiem medijiem jāizstrādā sistēmiski kritēriji. Pozitīvi, ka Latvijas Televīzija ir uzsākusī darbu pie šādu pamatprincipu izstrādes," diskusijā uzsvēra NEPLP locekle Ieva Beitika. Viņasprāt, sadarbības un sponsorēšanas līgumi ar trešajām pusēm ietver riska faktorus redakcionālajai neatkarībai, kas medijiem ir jānovērš.

Uzsāk kabeļtelevīziju elektronisko reģistrāciju

Gada sākumā stājās spēkā jauna kārtība, kādā tiek izsniegtas retranslācijas atļaujas un elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem piešķirtas tiesības retranslēt audio un audiovizuālas programmas. Kabeļtelevīzijās retranslētās programmas

no 2017. gada 1. janvāra NEPLP sāka uzturēt elektroniskā reģistrācijas sistēmā. Jaunajā sistēmā ir ietvertas visas programmas, kuru retranslāciju Latvijā atļāvis NEPLP.

Elektroniskajā sistēmā ir atspoguļota informācija gan par elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem (nosaukums, reģistrācijas numurs, adrese, kontaktinformācija u. c. ziņas), gan par Latvijā retranslētajām programmām (nosaukums, programmas valoda, tematiskā ievirze, informācija par licenci). Izsniedzot retranslācijas atļauju, NEPLP attiecīgajam kabeļoperatoram piešķir paroli, lai piekļūtu reģistram. Izmaiņas attiecībā uz tām programmām, kuru retranslācijai ir saņemta NEPLP atļauja, var veikt pats kabeļoperators. Lai retranslējamo programmu sarakstam pievienotu jaunu programmu, kabeļoperatoram ir jāsaņem NEPLP atļauja.

Noslēdzas digitālā radio apraides testi

Izvērtējot digitālā radio (*digital audio broadcasting* jeb *DAB+*) apraides testu rezultātus, NEPLP pieņēma lēmumu neatbalstīt ciparu skaņas zemes apraides *DAB+* standartā ieviešanu Latvijā, ņemot vērā apraides standarta efektivitāti ilgtermiņā, sabiedrības ieguvumus iepretī ieviešanas izmaksām, kā arī potenciālo ietekmi uz Latvijas raidorganizācijām un reklāmas tirgu. Digitālā radio apraides testus kopš 2016. gada novembra veica VAS *Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs*.

Konkurss par novadu televīzijas ziņu sižetu veidošanu

2017. gada nogalē noslēdzās NEPLP izsludinātais konkurss "Par novadu ziņu televīzijas sižetu veidošanu 2018. gadā". Par konkursa uzvarētāju NEPLP atzina *SIA Valmieras TV* (vienīgais konkursa dalībnieks). Konkursa rezultātā noslēgtais līgums paredz, ka *SIA Valmieras TV* veido aktuālus, daudzveidīgus un vispusīgus sižetus par norisēm reģionos kopā ar sadarbības partneriem – desmit reģionālajām televīzijām.

Konkursa nolikums paredz, ka *SIA Valmieras TV* 2018. gadā ik darba dienu sagatavo novadu ziņu raidījumu, kā arī nodrošina sižetu veidošanu pēc LTV pasūtījuma. Konkursa mērķis bija ziņu sižetu sagatavošana no Latvijas novadiem sabiedriskā pasūtījuma īstenošanai LTV un nacionālajās komerciālajās televīzijās, kas nodrošina bezmaksas televīzijas programmu izplatīšanu ar zemes raidītājiem, tā veicinot informācijas pieejamību par Latvijas reģionos notiekošajiem procesiem un stiprinot Latvijas mediju telpu. Novadu ziņu sižetiem jāaptver informācija par 110 Latvijas novadiem, republikas nozīmes pilsētām, neskaitot Rīgu, un Latvijas diasporas aktualitātēm, tostarp jāveicina latgaliešu valodas lietošana Latgalē tapušajos sižetos. Konkursa finansējums ir 244 259 eiro.

Baltijas valstu mediju regulatoru tikšanās laikā Tallinā.

Baltijas valstu regulatoru tikšanās

Oktobrī notika ikgadējā Baltijas valstu elektronisko mediju regulatoru tikšanās, kurā Latvijas, Igaunijas un Lietuvas mediju uzraugu pārstāvji apsprieda aktualitātes elektronisko mediju tirgū. Šogad tikšanās notika Tallinā, un tās dalībnieki pārrunāja jautājumus, kas skar TV licencēšanu, TV programmu retranslāciju interneta medijos, komercpaziņojumu izvietojumu TV programmās, kā arī ar TV apraidi saistītus jautājumus. Latviju regulatoru sanāksmē pārstāvēja NEPL padomes locekles Gunta Līdaka un Ieva Beitika, kā arī NEPLP sekretariāta darbinieki.

Sabiedriskā konsultatīvā padome sāk darbu jaunā sastāvā

11. maijā NEPLP apstiprināja jaunu Sabiedriskās konsultatīvās padomes (SKP) sastāvu. Līdz pretendentu pieteikšanās termiņa beigām bija saņemti iesniegumi no 29 sabiedriskajām un nevalstiskajām organizācijām, kuras kopskaitā bija izvirzījušas 27 pretendentes.

Par SKP priekšsēdētāju tika iecelta biedrības *Par legālu saturu* izpilddirektore Dace Kotzeva, par priekšsēdētājas vietnieku – Latvijas Raidorganizāciju asociācijas izpilddirektors Andris Ķēniņš.

SKP ir NEPLP padomdevēja institūcija, kuras uzdevums ir nodrošināt sabiedrības līdzdalību sabiedriskā pasūtījuma un Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas izstrādāšanas procesā. SKP locekļiem ir jāatturas no lēmumu apspriešanas un pieņemšanas gadījumos, kad izskatāmais jautājums rada vai var radīt interešu konfliktu.

SKP sastāvs

Vārds, uzvārds	Biedrības, nodibinājumi, profesionālās iestādes u. c. organizācijas
Dace Kotzeva	SKP priekšsēdētāja, biedrība <i>Par legālu saturu</i>
Andris Ķēniņš	Biedrība <i>Latvijas Raidorganizāciju asociācija</i>
Ingrīda Brigita Stroda	Biedrība <i>Rīgas aktīvo senioru alianse</i>
Valdis Labinskis	Biedrība <i>Latviešu katoļu studentu un akadēmiķu apvienība "Dzintars"</i>
Dārija Juškeviča	Biedrība <i>Itas Kozakevičas Latvijas Nacionālo kultūras biedrību asociācija</i>
Olga Fokina	Biedrība <i>Latvijas Elektronisko komunikāciju asociācija</i>
Ivars Balodis	Biedrība <i>Invalīdu un viņu draugu apvienība "Apeirons"</i>
Oksana Žabko	Biedrība <i>Latvijas Sociologu asociācija</i>
Ingrīda Veikša	Biedrība <i>Mediju institūts</i>
Dainis Mjartāns	Biedrība <i>Reģionālo Televīziju asociācija</i>
Edgars Kots	Biedrība <i>Latvijas Preses izdevēju asociācija</i> , biedrība <i>Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera</i>
Elīna Pinto	Biedrība <i>Eiropas Latviešu apvienība</i>
Sarma Freiberga	Nodibinājums <i>Nāc līdzās!</i>
Dzintra Geka-Vaska	Biedrība <i>Latvijas politiski represēto apvienība</i>
Kirils Solovjovs	Biedrība <i>Latvijas Studentu apvienība</i>
Imants Liepiņš	Arodbiedrība <i>Latvijas Žurnālistu savienība</i>
Toms Meisītis	Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācija
Aija Simšone	Biedrība <i>Latvijas Preses izdevēju asociācija</i>
Vita Tērauda	Biedrība <i>Providus</i>
Jānis Buholcs	Biedrība <i>Latvijas Žurnālistu asociācija</i>

Valsts dotācija sabiedriskajiem medijiem 2017. gadā

LTV ↙

15 885 622 eiro
(tai skaitā līdzekļi neparedzētiem gadījumiem 826 217 eiro)

LR

7 970 847 eiro

1 045 812 eiro
trim TV kanāliem, kuri ir bezmaksas zemes apraidē (*Re:TV, Sportacentrs.com* un *Rīga TV 24*) ↗

Komerciālajiem EPL* 2017. gadā kopumā tika nodoti

1 789 215 eiro →

71 144 eiro
vietējiem un reģionālajiem EPL un producentu grupām, kuras reģistrētas Latgalē, lai atbalstītu Latgales apgabalā esošos EPL satura veidošanai latviešu, latgaliešu valodā

200 000 eiro
TV kanāliem (*Re:TV, Rīga TV24*) ↙

244 259 eiro
reģionālajiem un vietējiem EPL, lai tiku nodrošinātas LTV "Novadu ziņas" ↙

205 000 eiro
komerciālajiem EPL, lai 2017. gadā nodrošinātu pašvaldību vēlēšanu atspoguļošanu ↘

23 000 eiro
komerciālajiem EPL, kuri darbojas diasporas mītnes zemēs, lai nodrošinātu ar Latvijas diasporu saistīta satura veidošanu un tā pārraidīšanu gan diasporai, gan Latvijas sabiedrībai ↘

NEPLP aizsāk diskusiju ciklu mediju nozares attīstībai

Pirmās trīs diskusijas bija veltītas žurnālistikas kvalitātei un mediju darbinieku atbildībai; vēlēšanu atspoguļojumam elektroniskajos medijos; reklāmas izvietojuma regulējumam un aktuālākajiem uzlabojumiem tajā.

2017. gadā NEPLP aizsāka jaunu iniciatīvu – publiskas debates par mediju nozarei nozīmīgiem jautājumiem. Pirmās trīs diskusijas bija veltītas žurnālistikas kvalitātei un mediju darbinieku atbildībai; vēlēšanu atspoguļojumam elektroniskajos medijos; reklāmas izvietojuma regulējumam un aktuālākajiem uzlabojumiem tajā.

Latvijas mediju politikas pamatnostādņēs 2016.–2020. gadam plānots izveidot mediju ombudu, un NEPLP stingri atbalsta šo apņemšanos. Kamēr esam ceļā uz ombuda izveidi, NEPLP turpinās organizēt diskusijas, aktualizējot jautājumus par žurnālistikas izaicinājumiem elektroniskajos medijos.

Žurnālistikas kvalitātes stiprināšana

NEPLP rīkoto diskusiju cikls aizsākās 24. maijā ar diskusiju par Latvijas žurnālistikas kvalitāti un mediju pratības jautājumiem. Pirmajā diskusijā piedalījās Sabiedriskās konsultatīvās padomes (SKP) locekļi, mediju pārstāvji, nozares profesionāļi un dažādu institūciju pārstāvji, kuri kopā ar uzaicinātajiem ekspertiem analizēja informācijas atspoguļojumu sabiedriskajos medijos un mediju pozicionējumu.

Diskusijā kā eksperti uzstājās: mediju eksperte, SKP locekle Ingrīda Brigita Strode, LU Sociālo zinātņu fakultātes pasniedzējs Rolands Tjarve, Valsts policijas

Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Sigita Pildava, Vidzemes Augstskolas docents Jānis Buholcs, Tiesībsarga Bērnu tiesību nodaļas vadītāja Laila Grāvere, portāla *LSM.lv* galvenā redaktore Marta Cerava un Baltijas Mediju izcilības centra izpilddirektore Rita Ruduša.

Eksperti dalījās ar savu redzējumu par sižetu kvalitāti, kas tapuši sabiedriskā pasūtījuma ietvaros un bijuši pamatā krasi atšķirīgiem vērtējumiem vai pat sūdzībām. R. Ruduša uzsvēra, ka ziņu sižetos nepieciešama līdzsvarota un faktos balstīta informācija, Latvijas Televīzijas žurnālists Guntis Bojārs uzskata, ka satura veidotāju emocijas nedrīkst gūt virsroku pār faktiem. Savukārt Tiesībsarga Bērnu tiesību nodaļas vadītāja L. Grāvere un Valsts policijas Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja S. Pildava akcentēja mediju atbildības nozīmīgumu, atspoguļojot jutīgas tēmas, īpaši tādas, kas skar bērnu tiesības. R. Tjarve norādīja, ka galvenā atbildība gulstas nevis uz žurnālistiem, bet gan uz redaktoriem.

Eksperti dalījās ar savu redzējumu par sižetu kvalitāti, kas tapuši sabiedriskā pasūtījuma ietvaros un bijuši pamatā krasi atšķirīgiem vērtējumiem vai pat sūdzībām.

Pašvaldību vēlēšanu atspoguļojums medijos

Tradicionālo mediju loma sabiedrības viedokļa formēšanā arvien mazinās, to vietu ieņem sociālie tīkli un sociālie mediji, turklāt kritiski būtiska nozīme ir pašas sabiedrības mediju pratībai – šādi bija galvenie ekspertu secinājumi NEPLP rīkotajā diskusijā “Vēlēšanu 3 vektori”, kas 12. jūlijā norisinājās Eiropas Savienības mājā. Mediju pārstāvji, politologi, sociologi un citi eksperti diskutēja par vēlēšanu atspoguļojumu medijos un mediju lomu demokrātijas procesos, identificējot nepieciešamās pārmaiņas, tostarp arī gatavojoties 2018. gada Saeimas vēlēšanām.

Atklājot diskusiju, NEPLP locekle Gunta Līdaka uzsvēra būtiskākās problēmas priekšvēlēšanu periodā – tās galvenokārt saistās ar priekšvēlēšanu kandidātu sarakstu iesniegšanu, politiķu attieksmi pret debatēm medijos, tā sauktās “melnā PR” kampaņas, kā arī valodas lietojums. Pēc 2017. gada pašvaldību vēlēšanām NEPLP kopumā tika saņemti 18 iesniegumi par iespējamiem priekšvēlēšanas aģitācijas noteikumu pārkāpumiem.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Politisko organizāciju finansēšanas kontroles nodaļas vadītāja Inga Jaunskunga kā vienu no galvenajām problēmām minēja nepietiekamu interneta regulējumu – pastāvošie kontroles mehānismi, kas iestrādāti likumā attiecībā uz interneta vidi, ir novecojuši, līdz ar to patlaban priekšvēlēšanu aģitācijas finansēšanas jautājuma

Mediju pārstāvji, politologi, sociologi un citi eksperti diskutēja par vēlēšanu atspoguļojumu medijos un mediju lomu demokrātijas procesos, identificējot nepieciešamās pārmaiņas, tostarp arī gatavojoties 2018. gada Saeimas vēlēšanām.

kontrolē nav efektīvi. Arī politisko procesu pētniece Iveta Kažoka atzina, ka aģitācija internetā ir sarežģīti regulējama. Jautājumus rada arī lielo pilsētu reklamēšanās medijos pirms vēlēšanām, jo līgumi ir noslēgti nevis ar pilsētu domēm, bet gan dažādām institūcijām, līdz ar to ir sarežģīti nošķirt, kurā gadījumā reklāma no leģitīmas kļūst par slēpto priekšvēlēšanu aģitāciju.

SIA *Vidzemes Televīzija* valdes priekšsēdētājs Ingemārs Vekteris, ieskicējot situāciju reģionālajos medijos, norādīja, ka medijiem laikus jāsāk analizēt politisko spēku aktivitātes, lai pievērstu auditorijas uzmanību jau vairākus mēnešus pirms vēlēšanām un lai tā būtu ieinteresēta iesaistīties politisko procesu novērtēšanā.

Diskutējot par pašvaldību vēlēšanu norisi, žurnālists Māris Zanders kā vienu no pamata problēmām minēja grūtības panākt, ka uz sarunām ierodas konkrētu politisko spēku redzamākie pārstāvji. Viņš atzina, ka ir pagājis tas laiks, kad mediji veidoja sabiedrības viedokli; patlaban auditorija lielākoties izvēlas mediju saturu kā apstiprinājumu savām domām. Arī reklāmas speciālists Ēriks Stendzenieks atzina, ka politiķi vairs neuztver medijus kā platformu sava viedokļa paušanai, jo tradicionālo mediju loma ir būtiski sarukusi, un savā ziņā tam ir saistība ar iepriekš pieņemtajiem likumiem attiecībā uz priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežošanu.

Starptautisko pētījumu centra direktore Gunda Reire un sociālo mediju eksperts Artūrs Mednis uzsvēra jauno mediju lomu sabiedrības viedokļa veidošanā, bet Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs Arnis Cimdars izteica domu, ka īstā priekšvēlēšanu aģitācija sākas jau nākamajā dienā pēc aktuālo vēlēšanu noslēgšanās.

Audiovizuālās reklāmas regulējums

15. novembrī notika trešās NEPLP publiskās debates, kurās eksperti – mediju pārstāvji, juristi un reklāmas speciālisti – diskutēja par audiovizuālo komerciālo paziņojumu tiesisko regulējumu televīzijā un interneta televīzijā, kā arī identificēja problēmas Latvijas mediju telpā, kas saistītas ar reklāmas izvietojumu. Diskusijas “Kas, kur, kā – ekrānā?” galvenie secinājumi: ir jāuzlabo audiovizuālās reklāmas tiesiskais regulējums, lai radītu mūsdienīgāku un taisnīgāku

konkurences vidi; precīzāk jāreglamentē sponsoru norāžu un produktu izvietojuma izmantošana.

Atklājot diskusiju, NEPLP Monitoringa nodaļas vadītājs Kristers Pļešakovs sniedza pārskatu par reklāmas izvietojuma regulējuma atbilstību mūsdienu mediju telpai, kā arī iepazīstināja ar biežāk sastopamajiem pārkāpumiem, ko audiovizuālo komerciālo paziņojumu izvietojumā pieļauj mediji. Izplatītākie pārkāpumi ir saistīti ar pārmērīgu produktu izcelšanu – tiem tiek pievērsti redakcionāli nesamērīga uzmanība, izmantojot dažādus filmēšanas un montāžas paņēmienus un sponsoru norāžu izvietojumu. Tajā pašā laikā produktu un sponsoru norāžu izvietojumā ir arī labā prakse, kuru aicināti ievērot visi Latvijas mediji. K. Pļešakovs informēja par Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas pārskatīšanu, tostarp iespējamām izmaiņām reklāmas apjoma ierobežošanā.

SIA *Media 360* izpilddirektors Kaspars Ozoliņš diskusijā uzsvēra, ka esošais regulējums ir novecojis – patērētāja paradumi mainās, brīvais laiks tiek sadalīts starp televīziju piedāvājumu un internetā atrodamajām izklaidēm, līdz ar to regulējumam attiecībā uz tradicionālajiem medijiem un interneta medijiem jābūt līdzvērtīgam. Arī LTV pārdošanas direktore Nora Zeibote piekrita, ka spēkā esošie ierobežojumi ir pārmērīgi, turklāt tie nerodina radošumu reklāmas industrijā. Portāla *DELFI* Reklāmas daļas vadītāja Kristīne Vutkeviča atzina, ka jāpievērš lielāka uzmanība lielo interneta mediju regulācijai – ja skarbi ierobežojumi tiek piemēroti pašmāju medijiem, tad analogiskas prasības būtu jāpiemēro arī lielajiem spēlētājiem.

Savukārt Latvijas Reklāmas asociācijas vadītāja Baiba Liepiņa uzsvēra, ka jau ilgākā laika periodā notiek mediju satura saplūšana ar komerciālām interesēm, līdz ar to ir svarīgi izglītēt patērētāju, lai viņš spētu atšķirt informatīvu saturu no produktu izvietojuma vai komerciāla paziņojuma. *Re:TV* Programmas daļas pārstāvis Reinis Bajors atzina, ka šodien televīziju darbība ir apgrūtināta, jo papildu tradicionālajam saturam ir jāuztur arī interneta mediji, turklāt šīs konkurences apstākļos jācīnās par vienu un to pašu reklāmdevēju naudu, lai arī ierobežojumi ir atšķirīgi un nav samērojami.

Diskutējot par konkurences apstākļiem, jurists Jānis Lielpēters vērsa uzmanību uz to, ka noteikumiem iekšējā tirgū visiem spēlētājiem jābūt vienādiem, turklāt svarīga ir arī kopregulācija – mediju uzraugam būtu nepieciešams ne tikai darboties kā regulatoram, bet arī sniegt rekomendācijas medijiem, kā veicināt pašregulāciju. NEPLP pārstāve Ieva Beitika atzina, ka padome patlaban izskata risinājumus šai problēmai, un viens no tiem būtu ieviest praktiski, kā pārkāpumu gadījumā varētu izteikt brīdinājumu, ko pašlaik Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss šādos gadījumos neparedz. Savukārt attiecībā uz medijiem, kas saturu raida starptautiski, nepieciešama ciešāka sadarbība ar citu valstu regulatoriem.

Diskusijas “Kas, kur, kā – ekrānā?” galvenie secinājumi: ir jāuzlabo audiovizuālās reklāmas tiesiskais regulējums, lai radītu mūsdienīgāku un taisnīgāku konkurences vidi; precīzāk jāreglamentē sponsoru norāžu un produktu izvietojuma izmantošana.

Top jauna elektronisko mediju nozares stratēģija

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) 2017. gadā izstrādāja projektu jaunai elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālajai stratēģijai 2018.–2022. gadam. Pēc izskatīšanas Sabiedriskajā konsultatīvajā padomē 2018. gada 5. marta sēdē un apstiprināšanas NEPLP tas kļuvis par nozīmīgāko ietvara dokumentu elektronisko mediju nozarē. Tās mērķis ir formulēt nozares prioritātes līdz 2022. gadam, uzdevumus un to sasniegšanas rādītājus. Stratēģija nosaka un regulē televīzijas un radio apraides un retranslācijas tiesību ieguves un organizēšanas jautājumus, zemes apraidē bez maksas izplatāmo programmu kritērijus, sabiedrisko mediju darbības jautājumus, nosacījumus sabiedriskā pasūtījuma nodošanai komercmedijiem, prasības maksas zemes apraides televīzijas pakalpojumiem, kā arī veicina konkurenci tirgū.

Līdz 2017. gada beigām NEPLP sagatavoja stratēģijas pamata dokumentu, kas nodots izskatīšanai padomes sadarbības partneriem. 2018. gada sākumā projekts tiek apspriests ar elektronisko mediju nozari pārstāvošām nevalstiskām organizācijām un citām institūcijām. Stratēģijas – ietvara dokuments definē vispārīgos principus un nostādnes elektronisko mediju nozarē; pēc tā pieņemšanas NEPLP apstiprinās stratēģijas ieviešanas plānu, kas identificē konkrētus darāmos darbus un termiņus.

2017. gada laikā NEPLP paveica plānotos uzdevumus stratēģijas tapšanā:

- tika apzināti partnerorganizāciju un citu interesentu viedokļi (tostarp notika anketēšana);
- notika diskusija Sabiedriskajā konsultatīvajā padomē par stratēģijas tematisko ietvaru un nākamajiem soļiem;
- tika izveidotas ekspertu fokusa grupas, kas padziļināti izskatīja vairākas mediju nozarei būtiskas tēmas;
- tika sagatavots stratēģijas projekts un izskatīti, apkopotī priekšlikumi dokumenta pilnveidošanai.

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālā stratēģija nosaka:

“NEPLP stratēģiskā vīzija ir moderni un spēcīgi nacionālie elektroniskie mediji attīstītā mediju un informācijas ekosistēmā, kas atspoguļo un veido mūsu demokrātiju, mūsu vērtības un mūsu sabiedrību. Tās kodols un konkurētspējas pamats ir augstvērtīgs, uzticams, daudzveidīgs nacionālais un reģionālais saturs, kas sabiedrībai ir pieejams dažādās tehnoloģiskajās platformās un veidos.”

“Nacionālo mediju saturu un kvalitāti konverģētā informatīvajā vidē nodrošina vienots sabiedriskais medijs un attīstīta komerciālo raidorganizāciju sistēma. Valsts un sabiedrība veic pasākumus, kuru mērķis ir aizsargāt un vairo informācijas nesēju daudzveidību Latvijas teritorijā, tostarp attīstot sabiedrisko raidorganizāciju pakalpojumus un veicinot nacionālā satura veidošanu atbilstoši šai stratēģijai un normatīvajiem aktiem.”

Četri prioritārie virzieni un tiem pakārtotie uzdevumi

1.

Daudzveidīgs, kvalitatīvs nacionālais mediju saturs visiem iedzīvotājiem Latvijā un pasaulē

Attīstīsim vienotu sabiedrisko mediju, nostiprināsim kvalitātes vadību sabiedriskā pasūtījuma ietvaros, izveidosim sabiedrisko mediju ombuda mehānismu, atbalstīsim sabiedriski nozīmīga audiovizuālā un audiālā mantojuma saglabāšanu un izmantošanu, kvalitatīva satura ražošanu duālas elektronisko mediju sistēmas (sabiedrisko un privāto mediju) ietvaros, ņemot vērā konverģenci un daudzplatformu tehnoloģiskās vides attīstību, attīstīsim saturu, kas stiprina saiti ar Latvijas diasporu un sabiedrības saliedētību.

2.

Konkurētspējīga, ilgtspējīga elektronisko mediju uzņēmējdarbības vide

Vienkāršosim administratīvās procedūras, sniegsim metodisko atbalstu EPL, uzlabosim e-pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, atbalstīsim uzņēmumu konkurētspējas palielināšanos, tiecoties saglabāt daudzveidību, uzturēsim taisnīgu konkurences vidi, veicināsim nozares pašregulāciju un kopregulāciju, sadarbībā ar citām institūcijām veicināsim nelegālo audiovizuālo pakalpojumu ierobežošanu un stiprināsim valsts valodu informatīvajā telpā, ieviesīsim centralizētu bezmaksas zemes apraides pakalpojuma finansējuma modeli.

3.

Dinamiski, uz attīstību un inovācijām vērsti mediji

Plānosim un virzīsim nozarei nepieciešamo modernizāciju un tehnoloģisko attīstību, veicināsim inovatīvu biznesa modeļu veidošanu un attīstību ar mērķi stiprināt Latvijas elektronisko mediju uzņēmumu izcilību un piemērotību iedzīvotāju vajadzībām pilsētās un laukos, ņemot vērā pakalpojumu kvalitātes, daudzveidības un informatīvās vides drošības aspektus.

4.

Atbildīgi mediji, zinoša, iesaistīta un ieinteresēta auditorija

Analizēsime auditorijas vajadzības, stiprināsim sabiedrības uzticēšanos saturam un emocionālo piesaisti sabiedrisko un komerciālo raidorganizāciju žimoliem, veicināsim atgriezenisko saiti, raidorganizāciju aktīvu iesaisti mediju un informācijpratības uzlabošanā sabiedrībā un mediju vidē, uzlabosime sabiedrisko elektronisko mediju pieejamību personām ar īpašām vajadzībām un iesaisti mediju saturā, stiprināsim mazākumtautību ciešāku iekļaušanos nacionālajā informatīvajā telpā.

Kā notiek finansējuma piešķiršana un kontrole sabiedriskajiem EPL*

* Jautājumu reglamentē NEPLP nolikums par sabiedriskā pasūtījuma veidošanas principiem.

Kā top sabiedriskā pasūtījuma plāns?

Vispirms NEPLP apstiprina vadlīnijas sabiedriskā pasūtījuma gada plāna sastādīšanai.

Vadlīnijas tiek iesniegtas Sabiedriskajā konsultatīvajā padomē (SKP).

SKP piedāvā savus ieteikumus NEPLP, kas papildina vadlīnijas un iesniedz tās sabiedriskajiem medijiem.

Mediji, ņemot vērā vadlīnijas, sagatavo pirmo sabiedriskā pasūtījuma plāna projektu un iesniedz SKP.

Projektu kopā ar SKP ieteikumiem vērtē NEPLP.

Mediji pievieno projektam budžeta sadaļu.

Sabiedrisko pasūtījumu apstiprina NEPLP un publicē savā mājaslapā internetā.

1.

NEPLP sagatavo priekšlikumus gadskārtējam likuma "Par valsts budžetu" projektam par sabiedrisko EPL programmu gada plānu izpildei nepieciešamo finansējumu, kā arī pēc gadskārtējā likuma "Par valsts budžetu" un tā grozījumu pieņemšanas lemj par piešķirtā finansējuma sadalījumu atbilstīgi apstiprinātajiem sabiedrisko EPL gada plāniem.

2.

Izstrādājot plānus sabiedriskā pasūtījuma izpildei, sabiedriskie EPL ietver sasniedzamu rezultātu prognozi no sabiedriskā labuma viedokļa (sabiedrības ieguvumi atbilstīgi Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 71. panta pirmajā daļā izvirzītajiem sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem, EPL nozares attīstības nacionālajā stratēģijā noteiktajiem mērķiem, NEPLP izvirzītajiem mērķiem sabiedrisko EPL valdēm, kā arī atbilstīgi pašu sabiedrisko EPL definētajiem mērķiem).

3.

Lai paredzētu sabiedriskā pasūtījuma apjomu, saskaņā ar likumā "Par valsts budžetu" nākamajam gadam šim mērķim noteikto dotācijas apjomu NEPLP, konsultējoties ar sabiedriskajiem EPL un Sabiedrisko konsultatīvo padomi, izstrādā attiecīgā gada sabiedriskā pasūtījuma uzdevumus. Šis izstrādes ietvaros sabiedriskie EPL izveido tēmu sadalījumu un proporcionālo sadalījumu programmā un sagatavo savu priekšlikumu par programmu

apjomu pa žanriem, raidstundām atbilstīgi attiecīgā gada sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem, kā arī aktualitātēm un sabiedrības vajadzībām.

4.

Priekšlikumos jāietver raidījuma atbilstības pamatojums sabiedriskā pasūtījuma mērķiem; īss raidījuma satura izklāsts vai koncepcija; mērķauditorijas definējums, prognozētais auditorijas apjoms; izmantoto žanru atbilstības pamatojums; kritēriji raidījuma veidotāju kvalifikācijas atļasei; pamatojums un plāns, kā raidījums veicinās dažādu sabiedrības grupu pārstāvju līdzdalību raidījuma satura veidošanā un kā tiks veidota atgriezeniskā saite ar auditoriju, plānā ietverot pasākumus, kādi tiks īstenoti katra raidījuma atgriezeniskās saites nodrošināšanai ar auditoriju sociālajos medijos, interneta medijos vai kādā citā formā; raidījuma kopējais budžets un izdevumu pamatojums; pasākumu plāns, kādi tiks veikti raidījuma kvalitātes novērtēšanai, un cita informācija.

5.

Ja sabiedriskā pasūtījuma ietvaros plānots ieviest jaunus regulārus raidījumus vai multimediju formātus, pirms sabiedriskā pasūtījuma iesniegšanas apstiprināšanai NEPLP sabiedriskajam EPL jānodrošina raidījuma koncepcijas pārbaude.

6.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu sabiedriskā pasūtījuma izpildi un veicinātu radošu konkurenci sabiedriskajos EPL, attiecībā uz programmu un atbilstīgi pieejamajam sabiedriskajam pasūtījumam piešķirtajam finansējumam sabiedriskie EPL izstrādā procentuālo sadalījumu, kas regulē:

- cik raidījumu izveidei sabiedriskais elektroniskais plašsaziņas līdzeklis veic pretendentu atlasī;

- cik raidījumu izveidei izsludināms konkurss starp iekšējiem sabiedrisko EPL producentiem;
- cik raidījumu izveidei izsludināms publisks konkurss starp iekšējiem sabiedrisko EPL producentiem un neatkarīgajiem producentiem;
- cik raidījumu izveidei izsludināms publisks konkurss starp neatkarīgajiem producentiem.

Publisku konkursu vai pretendentu atlasī atbilstīgi definētajam sadalījumam izsludina sabiedriskie EPL.

7.

Sabiedriskā pasūtījuma izpildes kvalitāti nosaka, veicot sabiedriskā labuma testus, kuros vērtē datus par:

- sabiedrisko EPL satura mērķiem un to īstenošanu;
- sabiedrisko EPL auditoriju dinamiku;
- uzticēšanos EPL veidotajam saturam;
- konkrētu programmu atpazīstamību un apmierinātību ar tām;
- sabiedrisko EPL reputāciju.

NEPLP pasūta neatkarīgu ekspertu vērtējumu par atsevišķu raidījumu satura kvalitāti. Par sabiedriskā pasūtījuma izpildi ik gadu atskaitās sabiedrisko EPL valdes, iesniedzot NEPLP pārskatu par sabiedriskā pasūtījuma izpildi, vērtējot datus gan par auditoriju, gan par veidoto saturu, gan arī sabiedrisko mediju finansējumu un tā izlietošanas efektivitāti. Šos pārskatus NEPLP iesniedz Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai un publicē savā mājaslapā.

Sabiedriskajam EPL ir tiesības operatīvi veikt izmaiņas programmas plānā, pārstrukturējot vai mainot programmas, kā arī izmainot budžeta pozīcijas, ja tas nepieciešams saistībā ar sabiedrības aktualitātēm, medija profesionālā darba uzlabojumiem un ja tas atbilst sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem.

NEPLP un sekretariāta darbinieki

Kalvis Gavars,

Komunikācijas un administratīvā
departamenta vadītājs
kalvis.gavars@neplpadome.lv

Uldis Lielpēters,

Stratēģiskās attīstības un uzraudzības
departamenta vadītājs
uldis.lielpeters@neplpadome.lv

Agnese Berga,

Informācijas centra vadītāja
agnese.berga@neplpadome.lv

Aija Krolle,

biroja administratore
aija.krolle@neplpadome.lv

Gita Keistere,

Juridiskās nodaļas vadītāja
gita.keistere@neplpadome.lv

Sanda Irbe,

juriskonsulte
sanda.irbe@neplpadome.lv

Dita Ciemiņa,

juriskonsulte
dita.ciemina@neplpadome.lv

Iveta Pelše,
juriskonsulte

Kristers Pļešakovs,

Monitoringa nodaļas vadītājs
kristers.plesakovs@neplpadome.lv

Kārlis Litaunieks,

vecākais eksperts
karlis.litaunieks@neplpadome.lv

Zigmārs Valgačs,

vecākais eksperts
zigmars.valgacs@neplpadome.lv

Astrīda Poriķe,

eksperte
astrida.porike@neplpadome.lv

Ilze Rorbaha,

finansiste
ilze.rorbaha@neplpadome.lv

Gunta Apse,

grāmatvede
gunta.apse@neplpadome.lv

Kontakti

Adrese: Doma laukums 8A, Rīga, LV-1939

(zvana poga Nr. 6)

Tālrunis: 67221848

Fakss: 67220448

Mājaslapa: www.neplpadome.lv

E-pasts: neplpadome@neplpadome.lv

